

Председателят на Българската асоциация на кооперативните кредитни организации Юрий Дудев: Цел на кредитирането ни е стартиращият бизнес

МИРОСЛАВА МИТОВА
24.05.2007

Г-н Дудев, обяснете каква е разликата във финансирането на кредитния портфейл на кредитните кооперации и банките.

Финансирането е основната разлика между кредитните кооперации и банките. В класическата си форма кооперативните финансови институции не са зависими от донорски фондове, правителствени субсидии или банкови заеми. Основният им източник на средства са дялови вноски и влогове на членовете им. В България кредитните кооперации, за съжаление, се финансират само от дялови вноски и заеми от членовете си. По тази причина те търсят донорски фондове и банкови заеми, за да могат пълноценно да кредитират членовете си. Това ги прави зависими и не особено

конкурентоспособни. Търговските банки имат право да привличат средства по всички възможни начини и на най-ниска цена, което има дава основно предимство.

Каква е разликата в лихвения процент спрямо банковото финансиране за един проходящ бизнес?

Ние работим като изцяло се съобразяваме с пазарните лихвени нива в този сектор. Има нива, които не могат да бъдат прескочени. Ако ние даваме заеми с по-висока лихва хората няма да идват при нас. Ние ползваме заеми от търговските банки и няма как да слезем под тези нива. При нас най-ниският годишен лихвен процент е ОЛП (основен лихвен процент) + 3 пункта, което прави 5,85 %. Това е най-ниската лихва, която можем да дадем. Тази лихва ползват член-кооператори, чиито дялов капитал е в съотношение със заема минимум 20%. Тоест, ако има дялов капитал 2 000 лева и иска заем 10 000 ще може да ползва кредит на 5,85 %. Това е доста под пазарните стойности. Ако дяловият капитал е по-малко лихвеният процент се приближава до пазарния.

Има ли законово регламентиран минимален капитал, с който се приемат нови членове на кооперациите?

Не. Всяка кооперация сама определя минималния капитал.

За учредяването на кооперация има ли изискване за минимален капитал?

Не. Законът само дава рамката. Няма регулации от държавата, тъй като тя не се занимава с привличане на влогове.

Какъв е принципът на действие на кредитните кооперации?

Кредитните кооперации са свободни кооперации и нямат нищо общо с познатите от времето на комунизма ТКЗС-та. Основните ни принципи са три взаимопомощ, самоуправление и отговорност. Членовете на кооперациите са обединени от желанието да решат индивидуалните си стопански проблеми, а не постигането на общи цели. За кооперацията е много важно членовете ѝ да бъдат едновременно нейни собственици и клиенти. Те имат по един глас при вземане на решенията, независимо от това с какъв дялов капитал участват. Кооперацията събира хора с равни доходи. Няма логика в нея да влезе човек, който да вземе 90% от капитала, тъй като този капитал ще бъде управляван от останалите членове. Членовете имат право да напуснат кооперацията по собствено желание като запазват правото си да получат обратно не само внесените при постъпването парични средства, но в някои кооперации и част от капитализираната печалба. Целта на кооперацията е да оптимизира доходите на своите членове и да увеличи тяхната печалба, а не тази на кооперацията. Всеки отива там не заради самата кооперация, а заради собствената си полза.

За кои предприемачи кредитирането от кооперация е по-подходящо от банковото?

Основно нашите клиенти са хора със стартиращ бизнес в сферата на малките производства, услугите, търговията, лица практикуващи свободни професии, безработни, съществуващите микро и малки предприятия. Независимо от експанзията на търговските банки на българския финансов пазар, те много често отказват кредити поради липса на кредитна история, капиталови изисквания и финансово обезпечение. В тези случаи получаването на заем от кредитна кооперация е алтернатива, а понякога и единствена възможност. Нормална и честа практика в кредитната кооперация е, когато отпуска заем на свой член, да съобразява условията му с неговите нужди, а не обратното. Кредитната кооперация е ефективно средство за изграждане на бизнес мрежи чрез превръщането си в техен естествен център.

От колко време човек трябва да членува в кооперацията за да изтегли заем? Има ли такива изисквания?

Не, няма. Може днес да стане член, а утре да си изтегли заема.

Различни ли са изискванията в зависимост от сумата, която кооператорът иска да изтегли?

Колкото е по-голям заемът, толкова повече са изискванията. По-големият заем изисква по-сериозен бизнес план и по-сериозно обезпечение.

А от какво се определя максималният размер на заема?

От размера на собствения капитал, който има кооперацията. Независимо, че при нас няма законови изисквания и правила, ние работим по международни финансови стандарти, в които препокриваме почти 100% стандартите, по които работят банките. Минималната капиталова адекватност, която ние следим, е два пъти по-висока от тази в търговските банки. Имаме и строги правила при отпускане на вътрешни кредити.

Как се регулира дейността на небанковите финансови институции у нас? Срещат ли те някакви проблеми със законовата уредба?

Няма законодателни ограничения кредитните кооперации да осъществяват дейността си. Те имат добра правна уредба. Ние намираме за обективна необходимост законодателството за кредитните кооперации да се развие така, че с ясно дефинирани стандарти за финансова стабилност, законът трябва да разрешава на кооперациите да привличат средства от членовете си. Без наличието на това, кооперативната финансова институция е зависима от субсидии, дарения или скъпоструващи кредити за финансиране на кредитния си портфейл и не може да бъде устойчива и конкурентноспособна в дългосрочен план.

Какви са предизвикателствата пред микрофинансирането у нас след влизането на страната в ЕС?

Законодателството във всяка страна членка на ЕС, с изключение на нашата, разрешава на кредитните кооперации да привличат спестявания от членовете си. Много се надявам с хармонизацията на нашето законодателство с европейското да се премахне тази разлика. Небанковите микрофинансиращи институции у нас, в това число и кредитните кооперации ще имат много по-големи шансове за достъп до европейските фондове за финансиране на тяхната дейност.

Лидер

"Русенска популярна каса" е учредена в края на 1992 г. с цел възстановяване на дейността на Русенска популярна банка. За целия си период на стопанска дейност броят на членовете на кооперацията достига 4 000 души. За времето от учредяването си до днес тя е отпуснала 1849 заема, които са на обща стойност над 12,2 млн. щатски долара. Средният размер на отпуснатите кредити е около 7 000 долара. Със заеманите средства от кооперацията са създадени над 560 малки фирми в Русе за производство, земеделие, търговия и услуги. Член-кооператорите създали тези фирми откриват над 4 800 работни места.

С помощта на кредит в размер на 12 000 лева от "Русенска популярна каса", Недждет Ахмедов купува 10 крави. За една година той успява да установи отношения за изкупуване на произведеното мляко от фирми производители на млечни продукти, което обезпечават безрисковото погасяване на заема му.

През 1990 г. Ахвани Везирян взема 5 000 лева от "Русенска популярна каса" и отваря заведение за обществено хранене. След като го изплаща тя тегли повторен заем в размер на 8 000 лева и отваря ново заведение в града.

<http://www.monitor.bg/article?id=120914>